

Η Δυτική Αφρική στο επίκεντρο του κορωνοϊού

Εκεί όπου «Υπάρχει η πιθανότητα να δούμε

ολόκληρους πληθυσμούς να εξαφανίζονται»...

Του **Nick Turse***

Μετάφραση: **Ερνεστίνη Καρυστιναίου-Ευθυμιάτου**

Η Μπουρκίνα Φάσο είναι η πρώτη χώρα της υποσαχάριας Αφρικής στην οποία καταγράφηκε θάνατος από τον Covid-19. Το θύμα ήταν η Rose Marie Campaoré, η πρώτη αντιπρόεδρος του Κοινοβουλίου της περιοχής Sahel. Μικροσκοπική, πτωχευμένη και γεμάτη συγκρούσεις, η Μπουρκίνα Φάσο είναι τώρα η χειρότερα πληγείσα χώρα στη Δυτική Αφρική, με 146 επιβεβαιωμένα κρούσματα, μεταξύ των οποίων τέσσερις υπουργοί της κυβέρνησης. Ο πρεσβευτής των ΗΠΑ στη χώρα, Andrew Young, αρρώστησε από τον ιό.

Η Μπουρκίνα Φάσο αντιμετωπίζει πολλαπλές δυσκολίες: φτώχεια, ξηρασία, πείνα, πραξικοπήματα. Ωστόσο, ο κορωνοϊός αποτελεί ένα νέο είδος απειλής για μια χώρα που πρόσφατα βγήκε από πόλεμο και έχει περίπου 700.000 εκτοπισμένους κατοίκους από πέρυσι. Πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους βρίσκονται τώρα σε μεγάλη φυσική και συναισθηματική πίεση, χωρίς καταφύγιο και φαγητό και χωρίς πρόσβαση σε άλλες παροχές, πολύ πιο ευάλωτες λόγω της πανδημίας.

Οι εμπειρογνώμονες στον τομέα της υγείας φοβούνται ότι ο Covid-19 μπορεί να αποδεκατίσει ολόκληρους καταυλισμούς εκτοπισμένων στην Μπουρκίνα Φάσο, ενώ για τον ίδιο λόγο προετοιμάζονται για καταστροφικές εστίες σε περιοχές συγκρούσεων, στρατόπεδα προσφύγων και στις φτωχότερες χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκατομμύρια πρόσφυγες και εσωτερικά

εκτοπισμένοι βρίσκονται σε κίνδυνο. «Όταν ο ιός φτάσει σε υπεράριθμους καταυλισμούς, όπως αυτοί στο Ιράν, το Μπαγκλαντές, το Αφγανιστάν και την Ελλάδα, οι συνέπειες θα είναι καταστροφικές», δήλωσε ο Jan Egeland, γενικός γραμματέας του νορβηγικού Συμβουλίου Προσφύγων σε πρόσφατη δήλωση σχετικά με τους κινδύνους που έχει προκαλέσει ο Covid-19. Αναφέρθηκε επίσης στο «σφαγείο που μπορεί να συμβεί όταν ο ιός φτάσει σε περιοχές της Συρίας, της Υεμένης και της Βενεζουέλας, όπου τα νοσοκομεία έχουν καταστραφεί και τα συστήματα υγείας έχουν καταρρεύσει».

Ενώ η κυβέρνηση των ΗΠΑ και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επικεντρώνονται στα ευπαθή άτομα, λόγω ηλικίας και υποκείμενων νοσημάτων, ο Jerry-Jonas Mbashu, συντονιστής της ομάδας υγείας της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας στην Μπουρκίνα Φάσο, υπογράμμισε τους κινδύνους για τους κοινωνικά αδύναμους και το γεγονός ότι η κατάσταση των εσωτερικά εκτοπισμένων τους καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτους σε ασθένειες επειδή έχουν πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες: ιατρική περίθαλψη, καθαρό νερό, αποχέτευση και υγιεινή. Δεδομένου ότι αυτά τα προβλήματα δεν αντιμετωπίζονται σε βάθος, είπε στο The Intercept, θα υπάρξουν υψηλά ποσοστά θνησιμότητας.

Δεν έχω κανένα λόγο να πιστεύω ότι ο Moumoumi Sawadogo είχε τον ιό όταν τον γνώρισα πριν από οκτώ εβδομάδες στην Μπουρκίνα Φάσο. Αφού κατοικούσε 89 χρόνια σε μια άγονη και φτωχή περιοχή στην περιφέρεια της ερήμου Σαχάρα, επέζησε μιας σφαγής, περπατούσε για μία εβδομάδα και άντεξε την πείνα και την έλλειψη στέγης, ήταν σαφές ότι ο Sawadogo ήταν ένας αληθινός επιζών. Αλλά ο Covid-19 εισάγει ένα διαφορετικό είδος κινδύνου.

Αυτοί οι πληθυσμοί είναι ήδη ευάλωτοι απέναντι σε ασθένειες που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν εύκολο να αντιμετωπιστούν. Αλλά δεν είναι έτσι, όταν δεν υπάρχει πρόσβαση σε νερό, την απαραίτητη υγιεινή και ιατρική φροντίδα, είπε η Alexandra Lamarche, υπερασπίστρια δικαιωμάτων στη Δυτική Αφρική και υπεύθυνη της Refugees International. «Υπάρχει η πιθανότητα να

δούμε ολόκληρους πληθυσμούς να εξαφανίζονται».

Στα τέλη Ιανουαρίου, ο Sawadogo εκδιώχθηκε από το χωριό του, Rofenega, από τζιχαντιστές μαχητές. Κατά τη διάρκεια της επόμενης εβδομάδας βάδιζε εκτεθειμένος στους ανέμους με στήριγμα το ραβδί του. Τώρα ζει στην Kaya, μια πόλη όπου ζουν δεκάδες χιλιάδες εκτοπισμένα θυμάτα τρομοκρατικής βίας που επιβιώνουν χωρίς επαρκή τροφή, καταφύγιο ή ιατρική περίθαλψη. Η πόλη διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να πληγεί από το ξέσπασμα του Covid-19 και σύμφωνα με μελέτη του ΠΟΥ στην Κίνα, ο ιός μπορεί να σκοτώσει το 22% των μολυσμένων ανθρώπων στην ηλικιακή ομάδα του Sawadogo.

Το Rofenega είναι μόνο ένα από τα δεκάδες χωριά που εκκενώθηκαν από επιθέσεις από ομάδες όπως το Jama'at Nusrat al-Islam Wal-Muslim (JNIM, συνδεδεμένο με την Αλ Κάιντα) και το Ισλαμικό Κράτος στη Μεγάλη Σαχάρα. Στο σύνολο των τελευταίων πέντε χρόνων, η ισλαμιστική βία στην Μπουρκίνα Φάσο έχει εκτοξευθεί τον τελευταίο χρόνο (από 4 επιθέσεις το 2015 σε 450 το 2019).

Η βία έχει επιδεινώσει τις συνθήκες διαβίωσης, καθώς η μικροσκοπική χώρα φιλοξενεί τουλάχιστον 21 εκατομμύρια άτομα, εκ των οποίων πάνω από ένα εκατομμύριο στερούνται ασφαλή πρόσβαση σε τροφή, σχεδόν 2 εκατομμύρια χρειάζονται επείγοντως νερό, υπηρεσίες υγείας και υγιεινή και 2,2 εκατομμύρια χρειάζονται ανθρωπιστική βοήθεια. Ο αριθμός των εσωτερικά εκτοπισμένων, ο οποίος ήταν μόλις 60.000 στις αρχές του 2019, σύντομα θα φτάσει το ένα εκατομμύριο, και οι περισσότεροι από αυτούς που έχουν φύγει ζουν σε κοινότητες υποδοχής όπως η Kaya, όπου περισσότεροι από τους μισούς μετακινούμενους πληθυσμούς είναι άστεγοι ή στερούνται επαρκούς καταφυγίου. «Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες, καθώς και οι φτωχές ομάδες των πόλεων που ζουν σε πολύ πυκνούς πληθυσμούς, είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις λοιμώξεις του αναπνευστικού, συμπεριλαμβανομένου του Covid-19», δήλωσε η Dr. Margaret Harris, εκπρόσωπος της ΠΟΥ.

Η Υπηρεσία Προσφύγων των Ηνωμένων Εθνών πιέζει τις κυβερνήσεις να συμπεριλάβουν τους εκτοπισμένους πληθυσμούς στα σχέδια απάντησής τους στον Covid-19, δήλωσε ο περιφερειακός εκπρόσωπος του οργανισμού για τη Δυτική και Κεντρική Αφρική στο The Intercept. «Όλοι, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των εσωτερικά εκτοπισμένων, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υγειονομικές εγκαταστάσεις και υπηρεσίες», ανέφερε. Παρόλο που η Μπουρκίνα Φάσο υιοθέτησε πρόσφατα ένα σχέδιο αντιμετώπισης του Covid-19 που λαμβάνει υπόψη τούς εσωτερικά εκτοπισμένους, δεν αλλάζει το γεγονός ότι 135 κέντρα υγείας στην χώρα χρειάστηκε να κλείσουν λόγω βίας, 140 έχουν περιορίσει τη λειτουργία τους και 1,5 εκατομμύρια κάτοικοι εξαρτώνται άμεσα από ανθρωπιστική βοήθεια για την υγεία τους. Ο Covid-19 πρόκειται να επιδεινώσει μια κατάσταση που είναι ήδη πολύ κρίσιμη.

«Στην Μπουρκίνα Φάσο, οι άνθρωποι έχουν ήδη δυσκολία πρόσβασης σε κρατικά κέντρα υγείας καθώς βρίσκονται εκτοπισμένοι, και αυτό θα επηρεάσει την κατάσταση εάν ο ιός αρχίσει να εξαπλώνεται», δήλωσε ο Lamarche στο The Intercept. «Οι προοπτικές είναι εξαιρετικά ζοφερές, γιατί δεν υπάρχουν αρκετές υποδομές και ισχυρό σύστημα υγείας, κρατικό ή ανθρωπιστικό, για να ανιχνεύσει και να θεραπεύσει τα κρούσματα». Εν τω μεταξύ, η επιβάρυνση των υπόλοιπων ιατρικών εγκαταστάσεων συνεχίζει να αυξάνεται καθώς οι επιθέσεις καθιστούν δύσκολη την πρόσβαση και ωθούν τους εσωτερικά εκτοπισμένους σε ήδη πυκνοκατοικημένες πόλεις.

Ενώ ο Sawadogo είναι ευγνώμων που έχει μια στέγη πάνω από το κεφάλι του, αυτές οι συνθήκες ζωής είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες για την ηλικία του τον καιρό του Covid-19. «Τώρα υπάρχουν ολόκληρες οικογένειες ή πολλές οικογένειες ή οικογένειες με πολλές συζύγους και πολλά παιδιά που στεγάζονται σε ανεπαρκώς κτισμένα καταφύγια και αυτό αυξάνει τον κίνδυνο ο κορωνοϊός να εξαπλωθεί πολύ γρήγορα», δήλωσε ο Lamarche.

Ο Mbasha, συντονιστής της ΠΟΥ, απηύθυνε αυτές τις προειδοποιήσεις, επισημαίνοντας ότι εάν η νόσος εισβάλλει σε

στρατόπεδα εσωτερικά εκτοπισμένων, θα προκαλούσε χειρότερη κρίση από εκείνη της Κίνας ή της Ιταλίας, δύο χώρες στις οποίες υπήρξε μεγάλος αριθμός θανάτων από τον Covid-19. Έχουμε πολύ λίγο χρόνο να δράσουμε, είπε. «Τώρα είναι η ώρα, όχι αύριο».

*Ο Nick Turse είναι δημοσιογράφος, και εργάζεται για το: Type Investigations. Αυτό το άρθρο γράφτηκε σε συνεργασία με το Project Costs of War, του Πανεπιστημίου Brown.

Πηγή:

<https://theintercept.com/2020/03/26/burkina-faso-africa-corona-virus/>

(Το άρθρο είναι συντομευμένη εκδοχή στα ελληνικά)